

KOMISIJAS LĒMUMS (ES) 2016/995**(2015. gada 26. oktobris)****par valsts atbalstu SA.24571 – 2009/C (ex C 1/09, ex NN 69/08), ko Ungārija piešķirusi uzņēmumam MOL Nyrt.**

(izziņots ar dokumenta numuru C(2015) 7324)

(Autentisks ir tikai teksts ungāru valodā)**(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 108. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

ņemot vērā Komisijas lēmumu, ar kuru attiecībā uz atbalstu SA.24571 (ex C 1/09, ex NN 69/08) ⁽¹⁾ Komisija nolēma uzsākt Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta 2. punktā noteikto procedūru,

pēc tam, kad ieinteresētās personas tika aicinātas iesniegt piezīmes atbilstoši minētajiem nosacījumiem, un ņemot vērā to iesniegtās piezīmes,

tā kā:

1. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA**1.1. Saistītie pasākumi**

- (1) Vispārīgie noteikumi, ar kuriem Ungārijā regulē derīgo izrakteņu ieguvī, ir noteikti ar 1993. gada Likumu par derīgo izrakteņu ieguvī ⁽²⁾ ("Derīgo izrakteņu ieguves likums"). Derīgo izrakteņu ieguves likumā ir nošķirta derīgo izrakteņu ieguve, ko veic, pamatojoties uz diviem dažādiem juridiskajiem instrumentiem: i) koncesiju ⁽³⁾ un ii) atļauju ⁽⁴⁾. Abos gadījumos par derīgo izrakteņu ieguvī valstij pienākas maksa – derīgo izrakteņu ieguves nodeva, kuras lielumu nosaka procentos no iegūto derīgo izrakteņu vērtības.
- (2) Derīgo izrakteņu ieguves likumā norādīts, ka gadījumā, ja derīgo izrakteņu ieguves uzņēmums, kas ir ieguvis derīgo izrakteņu ieguves atļauju, neuzsāk derīgo izrakteņu ieguvī piecos gados pēc atļaujas saņemšanas dienas, derīgo izrakteņu ieguves tiesības tiek anulētas. Tomēr saskaņā ar Derīgo izrakteņu ieguves likuma 26./A panta 5. punktu šo termiņu var pagarināt, ja starp derīgo izrakteņu ieguves uzraudzības iestādi un derīgo izrakteņu ieguves uzņēmumu tiek noslēgta vienošanās. Tad derīgo izrakteņu ieguves uzņēmumam ir jāmaksā lielāka nodeva nekā sākotnējā pieteikuma gadījumā, taču piemērojamais koeficients nedrīkst būt lielāks par 1,2.
- (3) Ungārijas uzņēmums *Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.* ("MOL") saņēma vairākas atļaujas ogļūdeņražu ieguvei. Tā kā MOL neuzsāka ogļūdeņražu ieguvī piecos gados pēc atļauju saņemšanas dienas, 2005. gada 22. decembrī kompetentais ministrs un MOL noslēdza vienošanos par pagarinājumu ("2005. gada vienošanās"). Ar 2005. gada vienošanos tika noteikta pagarinājuma nodeva, kas tika aprēķināta līdz 2020. gadam par katru gadu atsevišķi, izmantojot derīgo izrakteņu ieguves atļaujas sākotnējo nodevu 12 % apmērā un reizinātāju no 1,020 līdz 1,050.
- (4) Pamatojoties uz Derīgo izrakteņu ieguves likuma grozījumiem, kas stājās spēkā 2008. gada 8. janvārī, derīgo izrakteņu ieguves atļaujas nodeva ogļūdeņražu ieguvei tika palielināta no 12 % līdz 30 % no iegūto derīgo izrakteņu vērtības ⁽⁵⁾ ("Derīgo izrakteņu ieguves likuma 2008. gada grozījumi"). Tiem uzņēmumiem, kuru atļaujas bija pagarinātas pirms tam, palielināto nodevu nepiemēroja.

⁽¹⁾ OV C 74, 28.3.2009., 63. lpp.⁽²⁾ 1993. évi XLVIII. Törvény a bányászatról (1993. gada Likums Nr. XLVIII par derīgo izrakteņu ieguvī).⁽³⁾ Koncesijas attiecas uz tā sauktajām "slēgtajām teritorijām", kas tiek uzskatītas par bagātām ar derīgajiem izrakteņiem un ļoti vērtīgām. Kompetentā valsts iestāde piešķir koncesijas veiksmīgiem pretendentiem pēc atklāta konkursa procedūras.⁽⁴⁾ Atļaujas attiecas uz tā sauktajām "atvērtajiem teritorijām", kas tiek uzskatītas par ne tik bagātām ar derīgajiem izrakteņiem un mazāk vērtīgām. Ja pieteicējs izpilda ar likumu noteiktās prasības, kompetentā valsts iestāde nedrīkst liegt atļauju.⁽⁵⁾ Palielinājums attiecas uz tiem laukiem, kuru ekspluatācija tika uzsākta laikā no 1998. gada 1. janvāra līdz 2008. gada 1. janvārim.

1.2. Oficiālās izmeklēšanas sākšana

- (5) Komisija 2009. gada 13. janvārī saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību ("LESD") 108. panta 2. punktu nolēma uzsākt oficiālās izmeklēšanas procedūru ⁽⁶⁾ attiecībā uz Ungārijas veiktajiem pasākumiem, kas tika uzskatīti par valsts atbalstu, kurš piešķirts MOL. Komisijas 2009. gada 13. janvāra Lēmums attiecībā uz lietu SA.24571 (ex C 1/09; ex NN 69/08) ("lēmums par procedūras sākšanu") *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* tika publicēts 2009. gada 28. martā ⁽⁷⁾.
- (6) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija izteica bažas par to, vai Ungārijas veikto darbību kopējā secība nav veicinājusi selektīvu priekšrocību piešķiršanu MOL. Darbību secība ietvēra divus elementus – 2005. gada vienošanos un Derīgo izrakteņu ieguves likuma 2008. gada grozījumus. Komisijas sākotnējā novērtējumā tika secināts, ka Ungārijas iestādes pret MOL izturas daudz labvēlīgāk nekā pret tā konkurentiem, kas darbojas saskaņā ar tādu pašu atļauju piešķiršanas kārtību.

1.3. Oficiālās izmeklēšanas izbeigšana

- (7) Komisija savā Lēmumā 2011/88/ES ⁽⁸⁾ par valsts atbalstu SA.24571 (ex C 1/09; ex NN 69/08), ko Ungārija piešķirusi MOL ("apstrīdētais lēmums"), secināja, ka rīcība par labu MOL, proti, 2005. gada vienošanās apvienojumā ar Derīgo izrakteņu ieguves likuma 2008. gada grozījumiem, ir uzskatāma par valsts atbalstu, kas nav saderīgs ar iekšējo tirgu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē. Komisija aicināja Ungāriju atgūt atbalstu no MOL, lai atjaunotu tirgū tādu situāciju, kāda tā bija pirms atbalsta piešķiršanas ⁽⁹⁾.

1.4. Vispārējās tiesas 2013. gada 12. novembra spriedums lietā T-499/10 MOL NYRT/ Eiropas Komisija

- (8) Pēc MOL tiesā iesniegtās prasības Vispārējā tiesa ar 2013. gada 12. novembra spriedumu lietā T-499/10 ⁽¹⁰⁾ anulēja apstrīdēto lēmumu, pamatojoties uz to, ka netika konstatēta pasākuma selektivitāte.
- (9) Vispārējā tiesa secināja, ka 2005. gada vienošanās nebija selektīva. Vispārējā tiesa konstatēja, ka Ungārijas iestāžu rīcības brīvība līdzvērtīgā situācijā ļauj tām saglabāt vienlīdzīgu attieksmi pret derīgo izrakteņu ieguves uzņēmumiem. Tādēļ Vispārējā tiesa uzskatīja, ka tad, ja tādas vienošanās nosacījumi, kas nav saistīti ar valsts atbalstu, vēlāk mainās tādējādi, ka šādas vienošanās noslēdzējs uzņēmums nonāk privileģētā stāvoklī, salīdzinot ar citiem uzņēmumiem, kas nav noslēguši līdzīgu vienošanos, ar to vien nepietiek, lai šo vienošanos un vēlākas no tās neatkarīgu apstākļu izmaiņas varētu uzskatīt par valsts atbalstu.

1.5. Tiesas 2015. gada 4. jūnija spriedums lietā C-15/14 P Eiropas Komisija/MOL Nyrt.

- (10) Tiesa ar 2015. gada 4. jūnija spriedumu lietā C-15/14 P ⁽¹¹⁾ apstiprināja Vispārējās tiesas spriedumu, ar kuru apstrīdētais lēmums tika anulēts.
- (11) Tiesa savā lēmumā apstiprināja Vispārējās tiesas secinājumu par to, ka netika konstatēta 2005. gada vienošanās selektivitāte un ka 2005. gada vienošanās apvienojumā ar Derīgo izrakteņu ieguves likuma 2008. gada grozījumiem nav uzskatāmi par vienu valsts atbalsta pasākumu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.

⁽⁶⁾ OVC 115, 9.5.2008., 92. lpp.

⁽⁷⁾ Skatīt 1. zemsvītras piezīmi.

⁽⁸⁾ Komisijas 2010. gada 9. jūnija Lēmums 2011/88/ES par valsts atbalstu C 1/09 (ex NN 69/08), ko Ungārija piešķirusi uzņēmumam MOL Nyrt. (OVL 34, 9.2.2011., 55. lpp.).

⁽⁹⁾ Atgūstamā summa bija HUF 28 444,7 miljoni par 2008. gadu un HUF 1 942,1 miljons par 2009. gadu. Attiecībā uz 2010. gadu par veiktajiem derīgo izrakteņu ieguves nodevas maksājumiem atgūstamā summa Ungārijai bija jāaprēķina tāpat kā par 2008. un 2009. gadu, līdz pasākums tika atcelts.

⁽¹⁰⁾ Spriedums MOL/Eiropas Komisija, T-499/10, EU:T:2013:592.

⁽¹¹⁾ Spriedums Eiropas Komisija/MOL, C-15/14 P, EU:C:2015:362.

- (12) Tiesa atzīmēja, ka ir būtiska atšķirība starp selektivitātes izvērtējumu attiecībā uz vispārējām atbrīvojumu vai atvieglojumu shēmām, kas būtībā rada priekšrocību, un selektivitātes izvērtējumu attiecībā uz valsts tiesību aktu fakultatīvajiem noteikumiem, ar kuriem tiek piemēroti papildu maksājumi. Gadījumos, kad valsts iestādes piemēro papildu maksājumus, lai saglabātu vienlīdzīgu attieksmi pret uzņēmumiem, ar to faktu vien, ka šīm iestādēm ir ar likumu noteikta rīcības brīvība, kas nav neierobežota, nepietiek, lai noteiktu, ka attiecīgā shēma ir selektīva.
- (13) Iepriekš minētā iemesla dēļ Tiesa uzskata, ka šo lietu var atšķirt no citām lietām, kurās šāda rīcība ir saistīta ar priekšrocības radīšanu kādam konkrētam ekonomikas dalībniekam ⁽¹²⁾.
- (14) Tiesa arī norādīja, ka tiesiskais regulējums, kas ir izmantots par pamatu valsts iestāžu piemērotajiem papildu maksājumiem, lai saglabātu vienlīdzīgu attieksmi pret uzņēmumiem, būtu uzskatāms par selektīvu tikai tad, ja valsts iestādes savas rīcības brīvības ietvaros attiecībā uz selektivitātes izvērtējumu bez objektīva iemesla atbalstītu konkrētus uzņēmumus.
- (15) Tiesa norādīja, ka šajā lietā nav pierādījumu tam, ka Ungārijas iestādes, īstenojot savas tiesības palielināt derīgo izrakteņu ieguves nodevu apmēru atļaujas pagarināšanas nolūkā, piešķir MOL nepamatotas priekšrocības ⁽¹³⁾.
- (16) Tādēļ Tiesa secināja, ka tiesiskais regulējums attiecībā uz vienošanos par pagarinājumu noslēgšanu šajā gadījumā nav uzskatāms par selektīvu.
- (17) Attiecībā uz veikto darbību secību, kas tiek uzskatīta par vienu valsts atbalsta pasākumu, Tiesa atsaucās uz judikatūru, norādot, ka viens valsts atbalsta pasākums var sastāvēt no dažādiem elementiem, ja, ņemot vērā to hronoloģiju, mērķi un apstākļus uzņēmumā iesaistes brīdī, tie savstarpēji ir tik cieši saistīti, ka nav atdalāmi cits no cita ⁽¹⁴⁾.
- (18) Tomēr Tiesa uzsvēra, ka šajā gadījumā derīgo izrakteņu ieguves nodevas palielinājums, kas stājās spēkā 2008. gadā, bija saistīts ar starptautisko jēlnaftas cenu pieaugumu, tātad valsts īstenoja savas reglamentējošās pilnvaras objektīvi pamatotā veidā, ņemot vērā tirgus attīstību. Turklāt nekas neliecināja par to, ka 2005. gada vienošanās tika noslēgta, paredzot 2008. gada grozījumus ⁽¹⁵⁾.
- (19) Tādēļ Tiesa secināja, ka starp 2005. gada vienošanos un Derīgo izrakteņu ieguves likuma 2008. gada grozījumiem nebija hronoloģiskas un/vai funkcionālas saistības, kas varētu ļaut to interpretēt kā vienu valsts atbalsta pasākumu.

2. PROCEDŪRA

- (20) Tā kā Tiesa anulēja apstrīdēto lēmumu, oficiālās izmeklēšanas procedūra turpinās. Ne Vispārējā tiesa, ne Tiesa neuzskatīja, ka lēmumā par procedūras sākšanu šajā lietā ir pieļauta kļūda. Tādēļ Komisijai ir jāpieņem galīgais lēmums, lai labotu ES tiesu konstatētos trūkumus.

3. NOVĒRTĒJUMS

- (21) Saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm. Šie nosacījumi ir kumulatīvi. Ja kāds no tiem netiek izpildīts, attiecīgais pasākums LESD 107. panta 1. punkta izpratnē nav uzskatāms par valsts atbalstu.

⁽¹²⁾ Spriedums lietā C-15/14 P, minēts 11. zemsvītras piezīmē, 64., 65. un 69. punkts.

⁽¹³⁾ Spriedums lietā C-15/14 P, minēts 11. zemsvītras piezīmē, 66. un 69. punkts.

⁽¹⁴⁾ Spriedums lietā C-15/14 P, minēts 11. zemsvītras piezīmē, 92. punkts.

⁽¹⁵⁾ Spriedums lietā C-15/14 P, minēts 11. zemsvītras piezīmē, 96. un 98. punkts.

- (22) Konkrētās lietas gadījumā novērtējums ir jāierobežo līdz selektivitātes kritērijam.

3.1. Selektivitāte

- (23) Lai pasākumu uzskatītu par valsts atbalstu, tam ir jābūt specifiskam vai selektīvam tādā ziņā, ka tas rada priekšrocības konkrētiem uzņēmumiem vai noteiktu preču ražošanai.
- (24) Kā aprakstīts 12. un 13. apsvērumā iepriekš, Derīgo izrakteņu ieguves likuma 26./A panta 5. punkta nosacījums nav uzskatāms par vispārēju atbrīvojuma vai atvieglojuma shēmu, kas rada priekšrocību konkrētiem uzņēmumiem. Gluži pretēji – tas ļauj Ungārijas iestādēm piemērot augstāku maksu par derīgo izrakteņu ieguves atļauju pagarināšanu. Tādi paši noteikumi attiecas uz visiem uzņēmumiem salīdzināmā faktiskā un juridiskā situācijā.
- (25) Kā aprakstīts 14. un 15. apsvērumā iepriekš, nav pierādījumu tam, ka Ungārijas iestādes būtu sniegušas nepamatotas priekšrocības MOL salīdzinājumā ar jebkuru citu uzņēmumu, kas varētu būt līdzvērtīgā situācijā. Tas, ka Ungārijas iestādēm zināmā mērā ir ar likumu noteikta rīcības brīvība, kas nav neierobežota, nosakot maksu par pagarinājumu, nav uzskatāms par pietiekamu argumentu, lai secinātu, ka tiesiskais regulējums saskaņā ar Derīgo izrakteņu ieguves likuma 26./A panta 5. punktu ir selektīvs.
- (26) Attiecībā uz 2005. gada vienošanās un Derīgo izrakteņu ieguves likuma 2008. gada grozījumu kopējo ietekmi Komisija atzīmē, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru viens valsts atbalsta pasākums var sastāvēt no dažādiem elementiem, ja, ņemot vērā to hronoloģiju, mērķi un apstākļus uzņēmumā iesaistes brīdī, tie savstarpēji ir tik cieši saistīti, ka nav atdalāmi cits no cita ⁽¹⁶⁾.
- (27) Tomēr šajā lietā, kā aprakstīts 18. apsvērumā iepriekš, nav pierādījumu par to, ka Ungārija parakstīja 2005. gada vienošanos, jau tajā laikā paredzot vēlāk palielināt derīgo izrakteņu ieguves nodevu, lai kaitētu citiem tirgus dalībniekiem, kas bija tirgū tad, kad tika parakstīta šī vienošanās, vai jauniem uzņēmumiem. Derīgo izrakteņu ieguves nodevas palielinājums, pamatojoties uz Derīgo izrakteņu ieguves likuma 2008. gada grozījumiem, bija saistīts ar cenu pieaugumu pasaulē.
- (28) Tādēļ, kā izklāstīts 19. apsvērumā iepriekš, tā kā starp 2005. gada vienošanos un Derīgo izrakteņu ieguves likuma 2008. gada grozījumiem nebija hronoloģiskas un/vai funkcionālas saistības, to nevar interpretēt kā vienu atbalsta pasākumu.

3.2. Novērtējuma laikā gūtie secinājumi

- (29) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secina, ka Ungārijas veikto darbību secība, proti, 2005. gada vienošanās par pagarinājumu un tai sekojošie Derīgo izrakteņu ieguves likuma grozījumi, nebija selektīva attiecībā uz MOL.
- (30) Tā kā rīcība, kas ietvēra 2005. gada vienošanos un tai sekojošos Derīgo izrakteņu ieguves likuma grozījumus, nebija selektīva, nav jānovērtē tas, vai ir izpildīti LESD 107. panta 1. punktā minētie nosacījumi attiecībā uz valsts atbalstu.

4. SECINĀJUMS

- (31) Ņemot vērā iepriekš minēto, atkārtoti izvērtējot šķietamo atbalstu, kas bija pamats lēmuma par procedūras sākšanu pieņemšanai, var secināt, ka izvērtētais pasākums par labu MOL, proti, 2005. gada vienošanās apvienojumā ar Derīgo izrakteņu ieguves likuma 2008. gada grozījumiem, nav uzskatāms par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē,

⁽¹⁶⁾ Spriedums *Bouygues and Bouygues Télécom*/Komisija un citi, apvienotās lietas C-399/10 P un C-401/10 P, EU:C:2013:175, 103. un 104. punkts.

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Fiksētā derīgo izrakteņu ieguves nodeva, kas noteikta ar 2005. gada 22. decembra vienošanos starp Ungārijas valsti un MOL Nyrt. par pagarinājuma piešķiršanu, apvienojumā ar vēlāk pieņemtajiem grozījumiem 1993. gada Likumā Nr. XLVIII par derīgo izrakteņu iegūvi nav uzskatāmi par valsts atbalstu uzņēmumam MOL Nyrt. LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Ungārijai.

Briselē, 2015. gada 26. oktobrī

*Komisijas vārdā –
Komisijas locekle
Margrethe VESTAGER*
